ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Излази СРИЈЕДОМ и НЕДЉЕЉОМ. — Уредништво и администрација Његошева Бр. 7. — Рукописи се не враћају — Телефон Уредништва број 64 — Претплата: мјесечно Lit. 8·—; — Појединог броја Lit. 1.

АТЛАНТИК — колијевка и гробница двају империјализама

Оперативно поље осовинских подморница пружа се данас преко више од сто передеа и више од 80 милиона кв. км. морске површине. Данас је свакоме познато да је то де сви непријатељски поморски путеви налазе под будном контролом Осовине. Баш ових дана могле су осовинске врховне команде поносито јавити да је потапање непријатељског бродовља достигло интензивност од просјечно 1,000.000 тона мјесечно, што даје наслутити да је нови главнокомандујући њемачке морнарице Велики Адмирал Дениц започео ново подморничку офензиву великог стила.

Оперативно подручје осовинских подморница проширило се од Шпицбергена преко обију страна Атлантика до почетка Индијског океана: од острва Јан Мајен, гдје 27 дана мјесечно над пучином дежи непровидна ледена магла, током кратких или дугих ноћи Сјеверног Леденог мора потапају се непријатељски бродови са истом сигурношћу као и код и усред бијесних бура у Сјеверном Атлантику, под жарким екваторским сунцем, око малог острва Фернандо Нороњхе близу бразилијанске обале, или у зоони јужного пролаћа око Рта Добре Наде. Удаљеност је у том року изгубила сваки значај: ваздушна линија од Јан Мајена до Фернандо Нороњхе износи 8.000 морских миља, што би одговарало одстојању између Лисабона и Владивостока, а линија Рт Агулас на канадској обали до Рта Добре Наде има чак и читавих 10.000 морских миља, а води кроз сва климска подручја свијета од предјела ледених санти кроз тропске крајеве ако екватора па све до умјерене афричке зоне. Али све то за подморнице не значи ништа!

Избјајне осовинских подморница код Канштата и њихово увлачење у Индијски океан отвара огромне стратегиске перспективе, будући да то претставља приближавање Осовине јапанском оперативном подручју и угрожавање посједовања и можда најзначајнијег поморског пута Англеске, за које је пут око Рта Добре Наде у правцу било Порт Саида и Блиског Истока, било Индије од дана практичног затворања Суецког Канала постао животни нерв. А још цијелог тог дугог пута вребају сада у заједама безбројне

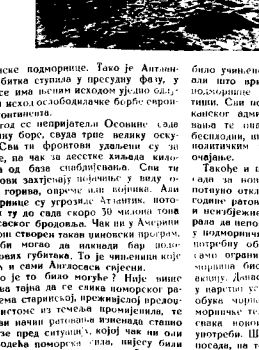

осовинске подморнице. Тако је Атлантичка битка ступила у пресудну фазу, у којој се има вјешти исходом уједно одлучити и исход ослободилачке борбе европског континента.

Гајетов се непријатељи Осовине сада на коњу боре, сваде туре велику оскурдину. Сва та фронтови удаљени су за хиљаде, по чак за десетке хиљада километара од база снабдијевања. Сви ти фронтови захтијевају подјеливе у виду оружја, горива, опреме или војника. Али подморнице су угрожене Атлантик, потопивши ту до сада скоро 30 милона тона англосаксог бродовља. Чак ни у Америци није још створен такав циновски програм, који би могао да надиђе бар половину оних губитака. То је чињеница коју су већ и сами Англосаси свјесни.

Како је то било могуће? Није више никакка тајна да се сама поморска рата прена старинској, примјенјеној предсоби о истоме из темеља промијенила, те је нови начин ратовања изненада ставио Енглезе пред ситуацију, којој чак ни они као водећа поморска сила, нијесу били дорасли. Модерне поморске битке су борбе између конвоја, подморница и авиона. Услед борби на копну у којима су Совјети изгубили огромне количине ратног материјала, била је у ствари присиљена да све пласиније захтјева информације оружја, муниције, историја и хране. Стога Енглеска и Сједињене Државе морају да шаљу Русији колико год је самим могуће, јер сем свог свог губитка свјесника морају оне такође спасити и совјетске фронтове и базе, што прије такође задатак који они ни изјалека нијесу у стању рјешити.

А будући да се драгоцјени бродови са исто тако драгоцјеним теретом не може саме отпремити на далеке пловидбе по Атлантику, како би они постаде жртве осовинских подморница, морају се састављати конвоји, у којима крстарице, разјарачи, стражарски бродови и борбени авиони преузимају улогу заштитних снага транспортних јединица, које превозе своје товаре за Ирску или Енглеску, Мурманск или Архангелск, Египат, Сјеверну Африку или Средњи Исток, Индију или Аустралију. Ови конвоји су једини и витални кроз судови који везују разбијене фронтове непријатеља Осовине са изворима њихових материјалних енергија. Међутим Осовина није поштедила те витазне везе, те их је својим подморницама катастрофално угрожала: америчкиси и енглески конвоји претрпили су у Антантику, исто тако као и у Сјеверном и Средоземном мору, праве аварије циновских размјера, у којима је често знало да сврши на дну мора по више стотина хиљада тона бродовља одједном.

Али, наиколико оваква била пловидба англосаских конвоја, иак су Енглези и Американци присиљени да их и надаље шаљу у опасна путовања, и то из једноставног разлога што за њих нема другога пута. Они су свјесни да не при томе трпити стално губитке, који су нарочито велики када се конвоји неће на довољу виниште, што је у пријеме реду случај у европско-афричком борбеном простору и у Сјеверном мору, гдје ваздухопловство идеално употпуђује подморничку акцију. При томе је од пресудног значаја чињеница да италијанско-њемачке оружане снаге расположу дуж обала које држе под своју контролом густом мрежом пворазредно изграђених ваздухопловних база, које се пружају од Сјеверног Рта до Бискаје, то од Перпињана до Сардиније и Крита, од Туниса до Бизерте. Свака од њих до самога мора изграђених база значи исто толико колико и један носач авиона, са том предношћу, да се лако, копнено упориште знатно боље и свежије може опремити него један носач авиона.

Намеће се питање: зар Англоси нијесу у стању да доскоче подморничкој опасности? Чврста је истина, у почетку много виђо о томе да ће се подморнице мто исто тако стати на пут као што је било учињено у прошлом свјетском рату; али што прије виђе одмах постају подморнице све опасније, а Чврста се тиме. Сви покушаји Британаца и америчког адмиралитета у погледу смањивања те опасности остали су потпуно бесплодни, што је у англосаских војнополитичким круговима изазвало право очајање.

Такође и потешкоће око стварања водећа за ноке подморнице до данас су потпуно отклоњене. Те потешкоће су прије године ратовања биле прилично велике и неизбјежне. Њих можда је увиђе морала да непокретно проходи дуже вријеме у подморничким базама, гдје је добијала потребну обуку. Наравно је услед тога свако ограничени број осовинских подморница био способан за истоврмену акцију. Данас су те препреке већ дјелиће у нарстог уклоњене. Широко проведена обука морнара и побјеђивањем подморничке техничке омогућује да се сада свака новопјеф ормирана јединица смјеста употребе. Што се тиче квалитета нових посада, на то питање најбоље одговарају резултати њихових радова.

Најзад се поставља питање изградње новога бродовља. О томе је ријеч најбоље разјашњене дати сљедећи примјер: Америка, чији је капацитет бродоградње знатно већи него Енглеске, изградила је за прих шест мјесеци ратовања међу осталим и 113 бродова цистерни за петролеј. Иако је Сједињене Државама било јасно да им је за вођење рата неопходно потребна довољна количина броја цистерни, иак су оне током цијеле 1941 године могле изградити само 13 тих јединица. Ето та сремјера отвара јасно очи на суштину проблема новограђа: годишњи капацитет изградње — 15 јединица, а полугодишњи губитаци 113 јединица.

Често се поставља питање: „Хоће ли Енглеска извојевати ако побјеђивањ из Атлантичке битке?" На то се питање може без икакког предоклијевања одговорити: „Не!" Енглеска не бе могла учинити све могуће да би умањила тој смртној опасности, али то не треба никог да заварава, јер је то земља већ дошла до послиједњих могућности изчишћења. А сиже Тројного пакта знаде да сваком правилном подморницом и сваком приједном авиоцију у борби против бродовља немотну историјску одлуку у корист сих атлантократских земаља. Вјерујемо будима кој нјемчто гледају у Чврста и Руиелту ове мистичне далекоидне пророке способне да не дјелиће унапријед све најтачнијеј правиде, хоћемо да одговоримо ријечима „Дејли Хералда": „Било би лудо сматрати да је потребно само да Чврста или Руевелт почешу своју главу, па да се безусловно пронађе сигурна формула побједе!"

Harkov ponovo osvojen

Njemačko napredovanje u punom toku

ЊЕМАЧКИ БИЛТЕН ОД 15 МАРТА 1943-XXI

Фиреров главни стан јавља:

Као што је јављено у напредном билтену био је противнапад, у којему је јужна скупина војске након вишесједмичних борби потерала непријатеља преко Донеца, јуче крунисана значајним успјехом. Након вишедневних жестоких борби са противнападом ЦС уз помоћ ваздухопловства освојиле натраг град **ХАРКОВ** извршивши опколавајући напад са сјевера и истока. Бољшевици су уазлуд покушавали да спријече њемачко напредовањ употребом нових снага, јер су се противнапади ломили са тешким крвавим губитшима на противничкој страни. Пјешадијска дивизија „Гроз Дојчланд" је у сарадњи са ваздухопловством разорила 44 совјетска борна кола. На централном сектору сломљени су многобројни непријатељски напади. У једном другом оперативном сектору прешао је непријатељ након артиљеријске припреме поново у напад, ослањајући се на борна кола и авионе. Бољшевици су одбијени у жестоком борбама. Ваздухопловство је на источном фронту разорило 64 авиона, изгубивши само 2 своја. јединице њемачке ратне морнарице потопиле су дуж кавкаске обале преп Туапсеом један брод-цистерну за петролеј од 7.000 тона.

Током непријатељских напада на западне запосједнуте крајеве оборено је над обалом у ваздушним двобојима 14 спитфајера. Током појединачних ноћних противничких акција над територијом Рура оборена су још 4 авиона. Њемачко ваздухопловство напало је дану бразим авионима војне објекте дуж источне обале Енглеске. Ноћас је једна ескадрила брзих авиона извршила напад на бродоградилишта у Сундерленду. Један њемачки авион није се вратио из те акције.

Појединости о паду Харкова

Савезу се нове појединости о жестоким борбама у којима је натраг освојен Харков. Дја читава дана су страховити њемачки напади и противнапади разбијали све јачи непријатељски отпор, при чему је противник уазлуд покушавао да смањи ваздушну моћ њемачких трупа. Одреди С С су продрли у сјеверозападни дио града, гдје је непријатељ био скупо платне снаге, стотине артиљеријских оружја и огромну количину борних кола. Бољшевици су створили праву ватрену преграду пред њемачким линијама. Њемачке јурише трупе нападе су непријатеља са аутоматским револверима и ручним бомбама. Борба је постала жестока. Њемачким формацијама успјело је да потјерају бољшевике на појединих кућа и улица, те са свих тих високих положаја. Одреди њемачких инжинјерца на СС формацију налазили су се на рубу града у једној воин кроз коју пролази јарак, на чијем су се једном крају налазили Руси а са другог једна њемачка оклопљена формација, која је покушавала да пређе преко оне препреке да би настанила напад против непријатеља; непријатељска паљба из тешког оружја смјештеног на стратегијским тачкама није допустила њемачким оклопљеним срестанима ни да се макну, те су се кета нашла у критичној ситуацији. Одредима СС успјело је да пређу јарак и да нападну непријатеља ручним бомбама и са бајонет. После жестоких борби у којима се још једном показала вриједност и храброст њемачких војника биће непријатељ уништен и избачен из својих положаја. Наком тог уништења непријатељских снага могао је њемачки оклопљени корпус да настави своје надирање.

Њемачко ваздухопловство извршило је успјешни напад на аеродром и војне објекте код Курска. Бомбардери су у пратњи ловаца у више таласа редали над противничким војним уређајима. Раварен је један велики хангар са 21 авионом. Губитима које је у суботу претрпило совјетско ваздухопловство треба додати још 50 разорених авиона и 6 апарата које је оборила противнавионска артиљерија. У јучерашњим операцијама на Источном фронту оборили су њемачки ловци 26 совјетских авиона. Њемци су из убили само 1 апарат.

Empress of Canada" od 23.000 t.

препун војске потопљен од стране једне италијанске подморнице у Атлантику

Према италијанском билтену од 15 марта једна океанска подморница под заповједништвом капетана Бамфранка Гаџана на Малаји, потопила је великог енглеског прекоокеанског параброд „Експрес оф Канада од 23.000 тона носивости, који је пловио препун трупа, на Америке за Енглеску.

У вези са овим великим успјехом подмаја италијанска у сагласности са остали савезничком штабом да је допринос подводног оружја италијанске ратне морнарице врло велик. Према скрупулозно контролираним подацима италијанска Краљевска морнарица потопила је од 10 јуна 1940 године укупно 2 бојна брода, 17 крстарица, 32 контратрпедијера, 83 подморнице, 19 помоћних бродова, 31 бродоразбијача, 149 пароброда. Свега 322 јединице са 1.658.787 тона носивости.

Италијанска авијација потопила је у истом размаку времена 20 крстарица, 21 контратрпедијер, 7 подморница, 17 помоћних бродова и 136 пароброда. Свега 201 јединица.

Ове се цифре односе само на бродове чије је потапање контролирано и доказано. Према томе треба надодати све оштећене бродове, од којих је много изкинадно потонуло.

Још 95.000 чунгиншких војника прешло на страну Јапанаца

У вези са чиењицом да је у послиједње вријеме прешло 25.000 кинеских војника на страну националне Кине сазнаје се да је са генералом Јуте Пјунем прешло послиједњих дана на страну јапанских и кинеских националистичких снага 70.000 кинеских бораца. Ове снаге припадале су одбрани провинције Шантунг, те се сазнаје да се сада у тој војсци налази само једна дивизија, сведена на нек лико одреда.

На цијелом кинеском фронту постигле су јапанске трупе ове успјехе. У Јунану настала се јапанско напредовање са пуним успјехом. У преједњика Хонеј—Јунан освојена су мјеста Сакау и Ми Го Ци. У Квантунгу запосједнут је Чекој.

Савезе се из борних извора да су њемачке трупе послије запосједања Харкова наставиле свој напад. Као што је сачуђено у њемачком билтену, покушали су бољшевици да зауставе њемачко напредовање, али су претрпили губитке и били одбачени на полазне положаје. На сектору јужна Кандалакша и М рмањска су њемачке јапанске трупе извршиле офанивне акције и бациле у ваздух многобројне непријатељске положаје. Што се тиче операција у харковској војној извјешно је један војни дјлан да је напад изведен у почетку благог сезоне. Постигнут је успјех и поред тога што су трупе биле постављене неутребљене, и не треба заборавити да су се те исте шкоде страховито повевале. Њемачка штампа биљежи да ваздухопловством поновно освајање Харкова, али се ударжава од пропова и не намјерева — као што пише „Дојчет ауз Дојчланд" да прецјењује значај поновног освојења Харкова и попуштања непријатељске активности. Лист пише: „Ми знамо да је опасност још увијек огромна за нас и за Европу. Нови бољшевички напад на сектору Стараја Руса био је страховито жесток и показује да бољшевици, и поред неповољне сезоне и огромних губитака које су претрпили, нијесу изгубили вољу да сломе њемачки фронт. Бољшевичка акција показала је све карактеристике напада у великим размјерима. Бољшевици су мобутим смјеста одбијени. Исти удес је снашао бољшевике покушаје да се на централном фронту ометају немачки ратни пјаћенчеа, који још нијесу завршени.

Интересоване берлинских коментара концентрисано је на новим успјесима подморница. Огромни биланс од преко милиона тона за прве двије седмице мјесеца марта сматра се почетком нове генералне офанзиве подморница.

72 британска авиона оборено над Туниском

(Лисабон) Према вијестима из енглеских извора изгубило је британско ваздухопловство током прошле седмице над Европом 72 авиона, док су Сједињене Државе изгубиле 5 апарата. Сем тога је једно саопштење англоамеричког Главног стана у Француској Сјеверној Африци признало да су Енглези и Американци прошле седмице изгубили над Туниском 60 авиона.

(Берлин) У вези са ваздухопловним акцијама до којих је дошло над јужним Туниском, а током којих је оборено 14 непријатељских авиона типа „Хурикен", у снажним нападима њемачких ловаца „Месешмит", сазнаје се да су њемачки авиони били знатно надмоћнији од америчких.

Чунг Кинг тражи помоћ

(Бангкок) Једно изјашњење Чунг Кинга стигло је у Индију са задатком да вахтева да се кинеским трупама смјеста упути ратни материјал. Сматра се да је ово изјашњено пожурило отпремање већег материјала ваздухопловним путем преко Асама и Непала.

Демонстрације против Велике Британије

(Бангкок) У Алахабаду дошло је до радичких демонстрација против Велике Британије. На тим демонстрацијама тражено је да се Гандиј пусти на слободу. Полиција је против свјетине отворила паљбу, убивши три особе а тешко ранивши четири.

НЕДЉЕЊА ПРАВОСЛАВЉА

СВЕЧАНА ПРОСЛАВА НА ЦЕТИЊУ

Једанаест вјекова у Православљу се прве недјеље Часног поста слави дан побједе добра над злом, правде над лажу, свјетлости над мраком. Створитеља над неизвалним створом, Недјеља Православља. Стољећа нас уче о величини Богочовјека, о величини Његова ученья, о путу који је човјек мацао отуђујући на страну јеванђеља. У тријумфу добијене војне над богоборцима покољења се прожимају светом вјером отаца, надахњиваху трудним ниховим напорима и великим подвизима у служби Крсту и Православљу светом.

Светосавско потомство тај велики дан славило је и у данима радости и у данима жалости, али је увијек на томе православном вреду налазило заштиту од грубих валова животне буре, налазило је утјеху рањеном срцу своме.

Недјељу Православља богољубива паства Савине Митрополије црногорско-приморске свечано је прославила. Дух вјере у срцима синова овога историјског краја није клонуо. Његова свијест, рекао би се, нека је аа то драгом Богу хвала, будрија је него икада, његова крепост дуже и чистота ума, вјерска и национална љубав много јаче горе за свету ствар, идеале: Христовскога, Православља, Светосавља, нације и отаџбине.

Снажни тон правилног вјерског стремљења даје тако свијетло прослављању свечане свеште све покрајине, Његово Високопреосвештенство митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије, у пратњи свештенства, у пуном сјају, свјетлости и величанствености, даје вјерске смјернице у свету ствар, у свету ствар, у свету ствар,

Pitanje ishrane Srednjeg Istoka

Predio, u čijem se središtu nalaze Egipat, Iran, Irak i Palestina, a koji obuhvata prostor oviđen linijama Egipat-Istočna Afrika-Iran-Sirija-Egipat, ima je do izbijanja rata oglavu u osiguranju ishrane za njegovih 80 milion stanovika. Samo je dmirivanje potreba pencesa, brašna i šećera moralo da izvjesnoj neznatnoj mjeri bilo kompletirano uvozom izvana, dok je riža i mast preticala za uvoz. Nasuprot takvom stanju ishrane, koje je pružalo primjer široke agrarne autarhije, postojao je ogromna zavisnost od svjetskog svijeta u pogledu industrijskih proizvoda. Na sektoru sirovina bio je istina privredni bilans prilično povoljan, obzirom na velike vlake pamuka i petroleja, koji su posljednje godine prije izbijanja rata donijeli oko 40 milijona funti sterlinga, a i obzirom na znatne vlake uljа, kazina i sirov pamuka, dok se se ne-ž ne industrijske sirovine kao uglji, tehničko drvo i petrolejje morale uvozitiiz inostranstva. U snabdjevanju poluizrađevinama i izradevinama, kao i tekstilom, robom i mašinama bile su te zemlje potpuno ovisne o uvozu. Ta o su one bile bezuslovno upućene na izdavanje žive razmjene robe sa vodećim industrijskim zemljama, u interesu svoje privrede.

Rat je teško potresao ravnotežu na području agrarnog snabdjevanja tih zemalja, koje su pretvorene u centre snabdjevanja britansko-amerikanskih trupa smještenih na Srednjem istoku. Na taj način oduzeta je tim zemljama do sada skoro u potpuno autarhičnim državama potrebna baza snabdjevanja, a se pojavila izbijna opasnost od gladi i od izbijanja pobuna u vezi sa istom. Pod pritiskom takvog stanja stvari, stvorile su Engleska i Sjedinjene Države uga izaciju, sa zadatkom da osigura dovoljno snabdjevanja Srednjeg Istoka, podijeljenog u tri oblasti. Ta organizacija — „Mid-ist Supli Kouncil" — predstavlja organ za rukovođenje proizvodnjom i spoljašnjom trgovinom njenim povjerenih predjela. To rukovođenje zasniva se na tri-meljnoj ideji da se provede kontrola proizvodačkih napora, koja je većinom potrošačna znatnim privrednim promjenama (kao na pr. u Egiptu, gdje je izvršena preorientacija od pamuka na žitarice); tim putem imalo bi se da granica mogućnosti osiguranja samosnabdjevanje Srednjeg istoka, pri čemu bi se i britanske kolonije Uganda, Kenija, Tanganjika i Zanzibar sa svojim viškom izvoza imale uklopiti u sredanj istočnu zonu, samo one potrebe koje zaista ne bi bilo moguće podmiriti proizvodnjom tog postora imale bi da budu podmirene iz Engleske ili iz Sjedinjenih Država.

Ideja „Tajna" vidi u tkvoj organizaciji uzor za sjutrašnju privrednu obnovu Evrope. Ali tehničko-organizatorskim mjerama, kao što je rukovođenje proizvodnjom na bazi razvijanja domaćih proizvodačkih snaga i stvaranja razmjene robe unutar tog privrednog prostora, ne može se nikada ništa postići, ako za to ne postoje privrodni preduslovi. Evropa bi mogla da prestavlja privrednu velepostor, autarhičan u smislu podmirivanja zaista životno neophodnih potreba, ali Srednji Istok nikada neće moći da postoji bez uvoza iz Sjedinjenih Država i Evrope. A Engleska nikada neće moći da zauzme u tim krajevima položaj ili rang industrijskih proizvoda, jer ona nece biti u stanju da uzima izvozne proizvode Srednjeg Istoka u onoj mjeri u kojoj je Srednjem Istoku potrebna njena industrijska proizvodnja, a istu nesrazmjerna između kupovine i prodaje pokazivaće i privredni predmet sa Sjedinjenim Državama. Privredni prostori sposobni za život, kojima je potreban uvoz iz drugih prostora jedino radi upotpunjavanja svojega samosnabdjevanja, moraju da se sastoje od predjela različitih privrednih struktura. A upravo taj bitni preduslov ne dostaje srednjoistočnom prostoru.

U ovome prostoru ne postoje čak ni potrebni preduslovi za osigurnje dovoljnog snabdjevanja za vrijeme trajanja rata. To dokazuje sve očitija kriza naročito u svim zemljama Srednjeg Istoka, koja izbija u punoj spekulacija i skupoće. Naravno, kriza snabdjevanja bila je još veća, da se nijesu bili poduzel pokušaji za medus dno prilagođivanje proizvodnje Srednjeg istoka potrebama tih predjela, ali je prilikom samosnabdjevanja tamo smještenih angloamerikanskih trupa sa svim svojim posljedicama onijeđeno znatno jači od mogućnosti pobolj anja snabdjevanja u tom mesnosa stanovništva.

Sabi razvoj saobraćajne mreže, koja se sem tega ogromnim svojim dijelom nalazi u vojnoj službi, i strahovita skupoća u vezi sa kriz ćarenjem koje u se ne mož sti na rep, u znatnoj mjeri otežavaju pr vođenj takvog privrednog plana. Privredni dobitak od dizanja novih lokalnih industrija, kao na pr. industrije šećera, prerade juta i dobijanja sapuna i margarina iz pamuč g ulja, pretstavlja u ratno doba, u p redeni u sa nabrojanim pot škoćama, samo kapljicu nelem u ogromne rane.

A što se tiče postjeratnog doba, treba imati u vidu da bi se problem samosnabdjevanja Srednjeg Istoka u slučaju britanske pobjede vrlo brz bacio ad a ta u prvome redu pravo samosnabdjevanje ili kr eva nikako ne bi išlo u rašun australijskim i kanadskim proizvodima žitarica, k ti ć se baciti potrošačkog tržišta svjetskim tržištima, a čiji interesi u London uvijek pretstavljaju „ta više interese nafte". A zatim Velika Britanija u interesuju za očenja podjarnje naroda, za vladanje nad kojima joj je uvijek bilo glavno, oružje — glad.

Tako i zemlje Srednjeg Istoka, isto tako kao i mnogobrojni drugi kojeg su upoznali na svojoj koži neblagodati angloamerikog eoizma, vide svoje spasenje ne samo naročonalno već čisto privredno, jedino u takvome ishodu sadašnjeg rata, koji bi bio u stanju da obuzda pohlepnost Engleske i Amerikanaca.

ДНЕВНЕ ВИЈЕСТИ

Муслимански прваници

Проглашом Вр. Е. Гувернера наређено је да се на службенике исламске вјероисповијести сматрају празничним данима (покретним): Рођење Мухамедово Три дана Рамаванског бајрама, Прва три дана Курбанског бајрама и Први дан Мухарема.

Комисија за одређивање надница

Проглашом Вр. Е Гувернера одређена је комисија која има да испита и утврди наднице за све врсте радника. Комисију чинилаје: Пре.седник кога именује Гувернер, а чланови су: лице које шаље Команда Трупа и Главни Национализтички Одбор, па претставници послодаваца и радника и Директиј за Трговину и индустрију.

Одлуке се доносе већином гласова, а ако се гласови подијеле, онда превагне она страна на којој је Претседник Све одлуке подлеже одобрењу Гувернера.

Привремени службеници не улажу у пензиони фонд

Наредбом Гувернерства одређено је да службеници који су у категорији које буду примљени у службу привремено и за ограничено вријеме, неће улаћивати у корист пенсионог фонда своје приносјесечне принадлежности.

Они службеници плаћаће само чиновнички, занредни и црквени прирез и за *погорни фонд 5%.*

Закључак I семестра у школама

У свим нашим школама основним, стручним и средњим школама 15 марта је завршен I семестар и обављено је писано оцењивање ђака из владања и успјеха.

Помен војводи Илији Трифуновићу-Бирчанину

У прошлу суботу, у 11 сатиије водне, у манастирској цркви на Цетињу одржан је *40-дневни помен војводи Илији* Трифуновићу-Бирчанину.

Помену су присуствовали прваци Националног покрета на челу са Генералом г. Блажом Јукановићем, национална окладина и велики број грађанства. Чиновништвомје *Вр. Вр. Просвјетитеља Митрополит* прворгорско-приморски госп. Јоаникије уз асистенцију овдашњег свештенства.

По завршеном обреду Вр. Вр. Митрополит господин Јоаникије одржао је потресну и сјећајну бесједу о животу и раду војводе Илије Бирчанина, уљуљајући своје топле молитве Свевишњему за спас његове честите, племените и јуначке душе. Рријечи нашег г. Митрополита дубоко су тронуле срца присутних, тако да су у многима очиа заблистале суве жалости за рано изгубљеним нашим народним великаном и заслужаоцем за слободу пожртвоном дјелу.

У име Народног покрета и свих националистичких организација у Црној Гори и Санџаку, бенерал г. Јукановић одрадио се важном бесједом. Да учине своју дужност према сарадницима повјерилом сјемена и давањем радне стоке путем сусретања и моба.

Начин припреме земљишта за прољетну сјетву заиста од тога, дали је земљиште преорано у јесени или је остало необрађено. И ако код нас већином земљиште остаје необрађено у јесени, у кратко ће се износити, како се поступа у једном и у другом случају.

Земљишта, која су прошле јесени дубоко преорана, довољно је за сјетву стрних жита, ако се преорано земљиште овог прошлог лета само предраља, или одмах посија, а за тим повала вальком. Ово вриједи само за таква земљишта, која нијесу обрасла коровом. Ако је пак земљиште теже и аброг тога обљено, потребито је и прољетне плитко орање прије сјетве.

Земљишта која су остала непреорана прошле јесени, треба одмах у прољеће, чим се земља мало приоцеди, преорати, како би се сачувало што више влаге у земљи. Дјетиње ралиће не могу да пресјеку, дубоко и мијешају земљу као господски плуг, те је њихов рад слаб и непотпун. Иако се онаквим ралом земља у јесени преоре, опак остане плитка, и треба то земљиште и у прољеће преорати. Исто тако бубре треба дубоко вооати, да се не би дрљањем мабацило на површину.

У сваком случају да прољетну обраду дрљање је неопходно, јер се дрљањем сварва одовго трошни и растресити слој земље који спрјечава губитак влаге. Но и у овом случају треба бити обазрив, да се земља сувише не иситни, јер би се стварала покорица, која је за усјеве врло штетна.

Правилна обрада земљишта има пресудан значај на развој усјева и добар принос. Ако је земљиште добро обрађено и припремљено, посијано сјеме наћи ће све услове за нормални развој, јер у таквом земљишту боље се очувати корјен, хранљиви састојци, који се налазе у земљи, трансформишу у *хранјиву* биљке, лакше се прадиве корисних бактерија, ваздух лакше продире у земљу, влага се сачувати и, т. д. Мјутим земљиште слабо обрађено нема све ове услове, те усјеви редовно страдају.

Прољетне дубоко орање непоодесно је због тога, што се земљиште наложи великом испаравању, те се земља пресуши и отврдне, па то се препоручује дубоко јесење орање, а само допунска прољетна обрада, која се састоји у дрљању и ваљању. Прољетне орање врши се само у крајњој нужди.

Инж. Н. В.

Муслимански прваници

По свршеном нас ј ниву, објављ ћемо *имена награђених ђака и наставника.*

Овим препоручујемо сими нашим ђацима да прије самога писања задатка, настоје да осјете и доживе тему која им буде дата, да добро промисле како ће тему растредити и јежичко јој дати лепи облик. Значе, да јасан, жив и пластичан стил записи о јасној мисли, о живости и истинитости осјећаја и о смишљеном односу између распоређених мисли, расположа да срдје и јежичног наразмјера. Ако тога нема, задатак је шутр, монотон и једноличн.

Позориште

У четвртком позоришту приказаће се:

У суботу 20 марта т. г. „Пјуново перје", комедија у 3 чина, од Зигфрида Гајера, редитељ М. Дрјанић.

Главне улоге тумаче г.г. Никола Вујановић, Миле Пани и Десанка Ивановић.

Почетак у 20 часова.

У недјељу 21 марта т. г. „Цар Пипа", комедија у 3 чина од М. Сретеновића, редитељ Василије Шчућкин.

Претстава за дјецу.

Почетак у 18 часова.

Ред вожње

Распред аутобуских редовних линија на територији Црне Горе

АУТОБУСИ ПОЛАЗЕ:

а) понедјељком, сриједом и петком

1)	из Подгорице	за Никшић	у	9 сати
2)	„ „	„ Беране	„	8 „
3)	„ Бара	„ Цетиње	„	8 „
4)	„ Никшића	„ Подгорицу	„	14 „

б) уторником, четвртком и суботом

1)	из Цетиња	за Подгорицу	у	14 сати
2)	„ „	„ Бар	„	8½ „
3)	„ Подгор.	„ Цетиње	„	9 „
4)	„ Берана	„ Подгорицу	„	8 „

НАРОДНО ГОСПОДАРСТВО

Припрема земљишта за прољетну сјетву

Ове се године указује врлина потреба но икада, да ни једна стопа земљишта, која се може обрадити, не остане необрађена и непосијана. С обзиром на површину оранице, којом располажемо и број становника, колико се прехрањује, она расположива површина да се засије и да буде најбољег рода, опет не може родити ни толико, колико нам је потребно за исхрану, а о новом вишку не може бити ни говора. За то је у интересу како појединаца тако и свих нас, да се онога прије благовременог засију све површине земљишта које нам стоје на расположењу.

Поенато нам је, да многима недостаје радна стока и потребито сјеме, на то се апелује на виђуће земљоваднике, да учине своју дужност према сиромашнијима повјајмом сјемена и давањем радне стоке путем сусретања и моба.

Начин припреме земљишта за прољетну сјетву заиста од тога, дали је земљиште преорано у јесени или је остало необрађено. И ако код нас већином земљиште остаје необрађено у јесени, у кратко ће се износити, како се поступа у једном и у другом случају.

Земљишта, која су прошле јесени дубоко преорана, довољно је за сјетву стрних жита, ако се преорано земљиште овог прошлога лета само предраља, или одмах посија, а за тим повала вальком. Ово вриједи само за таква земљишта, која нијесу обрасла коровом. Ако је пак земљиште теже и аброг тога обљено, потребито је и прољетне плитко орање прије сјетве.

Земљишта која су остала непреорана прошле јесени, треба одмах у прољеће, чим се земља мало приоцеди, преорати, како би се сачувало што више влаге у земљи. Дјетиње ралиће не могу да пресјеку, дубоко и мијешају земљу као господски плуг, те је њихов рад слаб и непотпун. Иако се онаквим ралом земља у јесени преоре, опак остане плитка, и треба то земљиште и у прољеће преорати. Исто тако бубре треба дубоко вооати, да се не би дрљањем мабацило на површину.

У сваком случају да прољетну обраду дрљање је неопходно, јер се дрљањем сварва одовго трошни и растресити слој земље који спрјечава губитак влаге. Но и у овом случају треба бити обазрив, да се земља сувише не иситни, јер би се стварала покорица, која је за усјеве врло штетна.

Правилна обрада земљишта има пресудан значај на развој усјева и добар принос. Ако је земљиште добро обрађено и припремљено, посијано сјеме наћи ће све услове за нормални развој, јер у таквом земљишту боље се очувати корјен, хранљиви састојци, који се налазе у земљи, трансформишу у *хранјиву* биљке, лакше се прадиве корисних бактерија, ваздух лакше продире у земљу, влага се сачувати и, т. д. Мјутим земљиште слабо обрађено нема све ове услове, те усјеви редовно страдају.

Прољетне дубоко орање непоодесно је због тога, што се земљиште наложи великом испаравању, те се земља пресуши и отврдне, па то се препоручује дубоко јесење орање, а само допунска прољетна обрада, која се састоји у дрљању и ваљању. Прољетне орање врши се само у крајњој нужди.

Инж. Н. В.

Трговачка Банка — Цетиње

Одржаће своју редовну XXI годишњу скупштину у банчиним просторијама дана 11 априла 1943 године у 9 часова прије подне, са сљедећим

Дневним редом:

1) Избор јединоће за вођење скупштинског записника и тројице акционара за овјеру записника и прегледавање гласова;

2) Читање извјештаја Управног и Надзорног одбора о раду Банке у 1942 години;

3) Дискусија о поднесеним извјештајима и давање разрјешнице Управном и Надзорном одбору;

4) Рјешавање о суми редовних личних и материјалних расхода за 1943 годину;

5) Евентуални предлози прописно поднесени, сходно чл. 74 банчиних правила;

6) Избор чланова Управног и Надзорног одбора сходно чл. 21 и 49 банчиних правила.

Управни Одбор

Напомена:

Сходно чл. 77 банчиних правила ако на заказано вријеме не буде присутан довољан број акционара, скупштина ће се одржати исто тога дана у 9½ сати, са оноликим бројем колико је присутно акционара.

Акционари су дужни депоновати своје акције најкасније до 6 априла 1943 године, на благајни банчиној, или код једног сљедећих Беране, Подгорице банке Подгорица, Никшићске кредитне банке Никшић, Земаљске банке Сарајево, и Задружне банке Котор.

Акционарима из унутрашњости, који неби могли присуствовати скупштини препоручује се да поступе у смислу чл. 72 банчиних правила и овласте друге акционаре да их заступају.

Пуномоћје треба приложити и овјерити приједа дело-а.

ЦЕТИЊЕ 5 марта 1943 год. 2-3

ЧИНОВНИЧКА ШТЕДИОНИЦА НА ЦЕТИЊУ

Одржаће осамнаесту редовну годишњу скупштину акционара за 1942 годину у суботу, 17 априла 1943 године, у 3 сата послије подне у локалу завода, Његошева улица број 12 са овим дневним редом:

1) И бор секретара збора, четворице акционара за бројење гласова и тројице акционара за овјерење записника;

2) Извјештај управног одбора о раду и рачунима у току 1942 године;

3) Извјештај надзорног одбора о раду и рачунима у току 1942 године;

4) Давање разрешнице управном и надзорном одбору за рад и рачуне у току 1942 године;

5) Избор чланова управног одбора;

6) Избор чланова надзорног одбора; и

7) Предлози акционара поднесени по чл. 46 Правила.

Депоновања акција врши се код Чиновничке штедионице на Цетињу најкасније до 17 марта 13 априла 1943 год. до 5 сати послије подне. Ако се скупштина поменутог дана не могне одржати рада недовољног броја заступљених акција, други збор одржаће се на истоме Цетињу, у недјељу 18 априла 1943 год., у 10 сати прије подне.

Цетиње, 2 марта 1943 год.

Управни одбор

ОГЛАС

Изгубио сам тапије: 1) тапију потврђену од стране Суда општине кочанске 13 јануара 1926 године број 9, овјерену од поглавара среза никшићког 16 јануара 1926 године бр. 651 и од стране Окружног суда у Никшићу 16 јануара 1926 године бр. 106 арх. осн. VI-1926-6; 2) тапију потврђену од стране Суда општине кочанске 13 јануара 1926 године бр. 9, овјерену *од поглавара среза никшићког 16 јануара* 1926 године бр. 651 и Окружног суда у Никшићу 16 јануара 1926 године бр. 106 арх. осн. VI-1926-6, а у вези ранијег потврђивања Суда општине никшићке од 5 фебруара 1927 године бр. 631 и 2) тапију потврђену од Суда општине кочанске 21 јула 1927 године бр. 1489, овјерену од стране поглавара среза никшићког 23 јула 1927 године бр. 11100 и од стране Окружног суда у Никшићу 23 јула 1927 године бр. 2185 II-1927-71, па их ово путем оглашавам за неважеће.

Перо Мајков Бећановић

2-3 Подгорица

МАЛИ ОГЛАСИ

ПОЗИВ на ПРОДАЈУ

Из слободне руке продаје се у центру вароши плац за једну или двије куће. За погодбу обратите се кот истога.

Никшић, 20 II-1943

Божо и Душан Николић

3-3 Никшић - Цетињска ул. 24

Из убио сам личну легитимацију бр. 1533, те је овим путем оглашавам за неважећу.

Никола Булатовић

3-3 Ул. Доковић 13 — Подгорица

Ђ рђо Сјекић, ком. Бора и Ставке бр. 3, Никшић, из Бијелог, интересиран је са Мајуном (код Херцегнових) за Италију.

Молим сваког ко зна нешто о њему да ми јави на адресу: Михаило Дуњић-Никшић, Виа Гаграбрен.

Михаило Дрљић

2-3 Никшић

ОГЛАС

Сведочанство о свршеном трећем разреду Женске гимназије у Сарајеву 1940-41 изгубио сам и овим га оглашавам неважећим.

Пушка Т. Стојановић

3-3 Трешњево — Андријевица

Пошто је моје доживјело зарослу кћер, и рада и предјелима јавности за вјерно рекоглуђе мјесеца III г. 1941 године сам и овим објављу неважном

Зеф Б. Стојна

1-3 трговац на Вирпазару, општина Црмнички

Отишао ме из дома од Орешког Мехмедта из Цетиња, дан 6-11 942 IS из бар сам га и оглашавам неважећим

Драгојевић С. Блажо

1-1 трговац, Ријека Црнојевића

КУЋА НА ПРОДАЈУ

Продаје се кућа са земљиштем (баштом) у Његушевој бр. 12 на Цетињу.

Сви потребна обавјештења интересенти могу добити у стану сопственика у истој кући.

1-3

Моја жена Лика Цвјетићева - рођ — Белојевић напустила ме је прије извјесног времена без узрока. По одлуци мјесне је стјерала братанца моју кућу.

Овим извјештајем да је ваше не сматрам за моју женом и по прилјежи неке дугоне, јер ниједан бламирајући пријеку.

Мило Цвјетићев

1-3 Бар

Мој брат Новак Р. Радуловић, нјемачјски војник из Кожиа отпутовао је из своје куће 4 јануара 1942 године преко Цоћијевића Ријеке и Цетиња за Кревељи (Србија) са женом и двије дјеце, код свог тоста Радована Николића.

Како о њему и његовом путу за Краљево *наша не знам, молим свакога ко би нешта знао* о њему и његовој фамилији да ме извјести из доњу адресу или преко Уредништва листа, — нашто ку му бити вјечито благодарна.

Велимир Р. Радуловић

3-1 из Кожиа, општина коњаска, срез Давидовград

Карту за животне намирнице под бр. 11970 изгубио сам, те је овим оглашавам за неважећу.

Данило В. Божовић

2—3 Подгорица

Моју личну легитимацију број 1723 I издату од општине Подгорице изгубила сам те је овим оглашавам неважећом.

Милица Маврићевић

1-3 Подгорица — Дубовик ул. 10

Народ, ако хоћеш Хрватску и наше ЈУГЕ

ПАКАО

или

НОМИНИВАЊА У ВРШЕЊ ГОРИ

ЦИЈЕНА 5.— ЛИРА

ГЛАСА ЦРНОГОРЦА - ЦЕТИЊЕ

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Пријатељи смрти наше драге супруге, мајке, сестре и стрине

† Станислава П. Мијовић

која премину у петак 26 фебруара о. г. извијена и без боловања у 55 годин свога живота и би сахрањена 27 фебруара на Гводзен Брдиру пред црквом Светог Арханђела Михаила.

Сматрано за особиту дужност, да ово путем ијавимо вашу домаћину захвалност Цјелинском Делегату за омогућени долазак кћери Видосави. Одјечно захваљујемо свештенствима г. г. Пјеру Радуловићу архијерејском намјеснику и Милу Кнежевићу, претсједнику општине г. Дервишу Омербашићу на изјављеном саучешћу и испраћају до вјечне куће, браћи Радуловић Душану и Саву и Стани Б. Радиновић који су од часа извјештаја смрти дошли и братски нам били у помоћи.

Дужношћу смо захвални грађанству Ст. Бара и околине оба пола који у великом броју узеше учешћа у сврховану или на ма који начин изјавише саучешће у вашем болу.

Бар 4-III 1943 год.

ожалошћени:

супруг ПЕТАР, син ВАСИЛИЈЕ, кћери ВИДО САВА, ДЕСАНКА, ЈОВАНКА, СТАНКА, РАДМИЛА и БРАНКА и остала родбина.

Још 14 непријатељских бродова са укупно 92.000 тона

потопиле су храбре њемачке подморнице у Атланском Океану

Cifre novih uspjeha

Njemačke podmornice nastavljajući svoju akciju, napale su duž istočne obale južne Amerike jedan neprijateljski konvoj koji je plovio pod jakom pratnjom. *Potopljeno je 7 brodova od ukupno* 49.000 tona; jedan drugi brod je takođe torpedovan, ali se usljed jake odbrane nije moglo vidjeti njegovo tonjenje. Najzad je na drugim atlantičkim bojištima potopljeno još 7 drugih brodova od ukupno 43.000 tona. Tako je završilo na morskom dnu 14 brodova, od ukupno 92.000 tona, koji su plovili za Englesku.

Odjeci nadmoćnijeh uspjeha

(Berlin) Velikim utiskom naprravila je vijest o potapanju savezničkih brodova o čemu je bilo govora u njemačkom vanrednim biltenima. Tu zaokružnutost počinja njemačka što su se potapanja zbila istovremeno u Atlanskom Okeanu, u Sjevernom Ledenom Moru i u Sredozemnome Moru, jer ovo dokazuje kako njemačke pomorske jedinice svuda jednako budju i sa istom pawornom moći napadaju neprijateljsku plovidbu. Nova sjajna pobjeda njemačkih podmornica ojačaće u uplašenoj gospodina Rusvelta i njegove prijatelje, jer je količina brodova potopljena u mjesecu martu nadmašila svaku drugu postignutu pobjedu u istom raznaku vremena. Ovaj pritak dokazuje moć njemačkih jedinica i ubjeđuje da bi se njihova sila još više umnožiti, ugrožavajući postojano svako snabdijevanje u kom pravcu bilo upućeno. Za protetnuju napadnutih konvoja neprijatelj je upotrebio nove jedinice tipa „Liberator" koje su što se nagrade tiče vrlo jednostavne. Ali ipak — opaža se u Berlinu — ma kako pojedinostimaln nagrada brodova, nešto se nikad uspjeti izgraditi toliko brodova koliko ih saveznici, po raznim sektorima pomorskog bojišta, redovito i konstantno gube. Ali za ovim brodovima neprijatelja gube i ogromne kolićine ratnog materijala, koje ce ne može bez drugog rada nadoknaditi.

Posljedni njemački vazdušnovlovni napad na London

U noći za posljednjim napadom njemačke avijacije na London saznaje se sledeće pojedinosti: brzi bombarderi posljednjeh modela krenuli su y pravcu južne obale Engleske y pratnji mnogobrojnih lovaca. Neprijateljski lovci nijesu pokazali nikakve života, niti kada su njemački vazdušnovlovni odredi ušli y takozvanu „sjenu" nemu, te ni kada su pilotni jedinica eskadrila bacili sa male visine bombe i brodove na Temzi. Eksplozije bombi su se pružale jedna za drugom. Svuda su ostvarene požari i raskrčenja, putevi su bili skoro prazni. Vidjelo se kako su se visoki plamenovi podigli prema nebu. Drugi njemački avioni ušli su na nišan značajne objekte y Boiri Tekse. Britanski lovci podigli su se kada su ce njemačke formacije neh udaljavale: bilo je prekasno. Na ipak nije uspjelo da napadnu nekoliko aviona na vaštitnike njemačke formacije, te su njemački lovci y žestokom dvobojima koji su smijedili oborili mnogobroje protivničke aparate. — Oko ponoći napali su njemački avioni grad i luku Brajtn bacivši rasorje i zapaljive bombe.

U Crnome moru su njemački juriši čamci kod kavkaze obale napali i potopili jedan sovjetski brod-citerny od 7.000 tona. *Njemačka artiljerija ušla je* na nišan sovjetske trupe koje ce krečj kod Ljeningrada. Tokom neprijateljskih lokalnih napada na sektoru Bjaune nagubili cy bolševici 10 borbenih kola.

Prigodom posljednjeh vazdušnog napada na zapadni zapoćednuta teritorij pretrpjeo je francusko stanovništvo gubitke y nanosu od 30 mrtvih i velikog broja ranjenih.

Ćutanje ograde i stanovništvo nijesu objekti

(Berlin) Britanski ministar vazdušovlastva najavio je, kako ce saznaje na izvjesnim izvorima, da Britanska avijacija mora bombardovati ćutanje zone, jer da u ove pretstavljaju veliku važnost y vođenju rata. Ove najave britanskog ministra dokazuju nacin na kojin Englezi ćutanje da se bore. Ali doćiće ne dan da ce dokazjati radi bombardovanja njemačkih gradova, ćuti ne da ćutanje biti previše kasno da ce opametre.

Издаје „одјел „Одјел" — Четиње

Посљедњи билтени осовинских снага

Главни стан италијанских оружаних снага јавља:

На јужном дијелу туниског фронта напали су бомбардери обрушивачи са изузиљним успјехом непријатељске концентрације трупа и моторних кола. Њемачки ловци оборили су у виђе сукоба 3 противничка авиона.

12 марта навече срушио се у општини Пиана Дељи Албанези један авион, који је учествовао у нападу на Палермо, те је остао запаљен.

Посљедњих дана нијесу се вратила из акција 3 наша авиона.

ЊЕМАЧКИ БИЛТЕН ОД 16 МАРТА 1943-XXI

Фиреров Главни стан јавља:

На харковском сектору постигли су њемачки напади нове територијалне успјехе. Југоисточно од Харкова онкоољена је једна скупина непријатељских снага. Сломљени су снажни совјетски противнапади. На осредњем сектору Иљменског Језера покушао је непријатељ да са моћним снагама сломи њемачке положаје. Напади су одбијени, дијелом у жестоком борбама вођеним на кратком одстојању. Бољшевици су јуче изгубили 56 авиона, од којих су 4 оборили словачки ловци. 4 њемачка авиона нијесу се вратила.

На сјеверноафричком фронту протекао је дан у миру.

Појединачни непријатељски авиони надлетали су током јучерашњег дана териториј *Западне Њемачке, не бацајући бомбе. Ноћас су* њемачки тешки борбени авиони успјешно напали једну важну британску луку за снабдјевање и поморску базу.

Gebelsove izjave pretstavnicima strane štampe

Njemački ministar propagande primio je pretstavnike inostrane štampe i održao im govor, u kojem je u prvom redu spomenuo i žigosao britanske napade na njemačke i savezničke otvorene gradove. U vezi sa primjedbama koje je njemačka vlada u početku rata stavila Velikoj Britaniji za sporazum o nenapadanju na nezaštićene i beznačajne gradove što se rata tiče, rekao je da je *tada* engleska vlada te predloge shvatila kao njemačku slabost. Ministar propagande je nadalje govorio o novom poretku u Evropi i o potrebi da se na našem kontinentu naćno urede odnosi pojedinih naroda među sobom i da se svakome prizna sviđa prava, kako bi se mogli dalje razvijati i usavršavati prema narodnim, privrednim i kulturnim aspiracijama.

Dotakavši se situacije na Istočnom frontu izjavio je g. ministar Gebels da boljševizam pretstavlja najveću opasnost za civilizovanu Evropu kojoj se sve sile kontinenta moraju suprostaviti. Dalje je g. Gebels govorio o uspjesima njemačkih podmornica i istakao da su potapanja dostigla milion tona mjesečno i da Velika Britanija nema nikakve mogućnosti da se odbrani od tog napada koji progoni sve njene brodove u ma kojem dijelu Okeana plovili. Saveznička brodogradilišta — rekao je dalje g. Gebels — puna su radnika koji se oduzimlju drugim industrijama, u jalovoj nadi da se donekle dostići ovoj opasnosti. Ali ni izgradnja jednostavnih i brzih brodova ne može na nijedan način nadoknaditi ove velike gubitke.

Na kraju je dr. Gobels izjavio da je finansijsko stanje njemačke čvrsto i sigurno i da ne treba obraćati pažnje na glupe tvrdnje neprijateljske propagande, koja od početka rata, kojekakvim izmišljotinama, nastoji da uzdrma duh njemačke nacije, koji je je i u najgorim momentima iskazao čvrstim i uperenim ka pobjedi koja ne može da izostane.

Одликовање д-р Тиса

— Годишњица Словачке републике —

(Берлин) Фирер је одликовао претсједника словачке републике д-р Тису великим адатним Крстом реда Њемачког Орла.

Словачка нација прославила је четврту годишњицу своје независности. Лист „Слобода", орган словачке владе, објављује један уводни чланак из пера претсједника републике, у којему је речено да је нација показала своју зрелост за државну независност и да сада слиједи развој рата стоји са својим борцима у раме осовинских трупа. Цјелокупна штампа посвећује чланке том догађају објављујући фотографије претсједника републике, који је подијелио амнестију такође и политичким криминал. Министар рата изнио је у кратким цртама историју ове државе, истакавши њену вјерност пактима који је везују са силама Осовине.

Претсједник републике је преко радиа упутио војсци поздраве. Обављена је такође парада трупа мјесног гарнизона која се завршила разним свечанim манифестацијама.

Зрачне борбе на Далеком Истоку

(Токио) Јапански главни стан јавља да су јапански авиони напали једну базу на Новој Гвинеји, погодивши успјешно непријатељске ратне објекте. Једна формација од 60 јапанских авиона изазвала је сукоб са противничким ловцима, и оборила у борби 11 авиона. У другим ваздушним борбама изгубило је непријатељско ваздухопловство 18 авиона. У вони Алеутинских острва изгубило је јапанско ваздухопловство 3 авиона.

НЕСПОРАЗУМИ У ИЗАЛАМА

(Лисабон) У канадском парламенту један је посланик изјавио да је 30 бродова а не 20 као што је било јављено, потопљено до сада у вони ријеке Светог Лоренца. Исти посланик прецењивао је да је 17 септембра потопљено 5 бродова и 2 контрапрвљера или сјеверноамерика влада није нити покушала да покуша да побије ове изјаве.

Совјетски дарови балтичким државама

Савезе се да су Руси за вријеме свог господарења над Литвом, Летонијом и Естонијом починили многобројне покоље међу становништвом. У Литви су бољшевици послије јуна 1941 преселили у Русију *1100 попова о којима нема вијести*; 15.000 особа је умрло, других 50.000 побијено је, а 80.000 депортирано у Русију. 700 католичких попова, који су се налазили у балтичкој зони прешеоли су у сибирске предјеле. Једно уједиње тврди да су Летонија и друге земље овога предјела рјешена да се боре до краја против Руса, јер не желе да знају ништа за бољшевику владавину и на њен бестидни терор. *За будућност нашег народа, рекла је та личности,* — морамо да маршујемо заједно са Њемачком".

Такође и Финска искусила је комунистичко узурпатиање и рјешена да настави борбу до дефинитивног уништења противника. Такође ни Румунија нису мале одлучни од других држава у питању борбе до краја; они се налазе сувише близу а бојске су им и условне на покоље извршене над становништвом Бесарабије и Буковине. *Румунија је рјешена* да настави борбу против Совјетског Савеза до потпуног исцрпљења његових снага.

Такође и секретар фаланга најавио је недавно у једним свом говору да се бољшевизма опасност мора уништити по било коју цијену у интересу спасења Европе, један португалски лист каже да би успјех бољшевизма претстављао катастрофу за цивилизовано становништво Европе.

Овакве дарове благодарност совјетских агената спремила је била у изобиљу и за нашу Црну Гору.

Жене у војсци, авијацији и морнарици

(Вашингтон) У Сједињеним Америчким Државама мобилисано је до сада и раде са војском, морнарицом и авијацом преко 16.000 жена. Године 1944 ова цифра биће повећана, како се предвиђа, на 200.000.

Све снаге њемачког народа уперене на побједи

Њемачки народ је свакако са осјећајем поноса о овој побједи својих храбрих трупа. Борбени д-х њемачког војника никада није клонуо у пресудним часовима као што никада није клонула на унутрашњем фронту *пожртвованост и снагу*ност у побједу. Тако пише лист „Фелкишер Б:обахтер" бавећи се операцијама на Источном фронту и поновним освојањем Харкова. Изненадни преокрет ситуације посматра се са поносом међу свим људима који су распоређени у борбешвимну смртну опасност за Европу. Противник је у градским улицама пружио огорчени отпор, штитећи сваки педаљ тла. Совјетске трупе бацане су у ј у р и ш, у нади да ће надјачати навалу њемачких дивизија али су оне вијале да савладају противника те су освојиле натраг гај важни украјински индустријски центар. Говорећи о битци између Дона и Дњепра, успоређује је „Фелкишер Бобахтер" са битком на Марни прошлог свјетског рата, с том разликом да је овај *пут побједу однијела њемачка војска.* Међу непријатељима нико није мислио на могућност да догађаји могу узети овакав преокрет. Стога се операције на другим секторима фронта, уколико се могу чинити неповољнима те се мијеђе потреба извјесног исправљања фронта, не сматрају пресудним, него само једним дијелом стратегијских планова, што гарантује њемачка Врховна команда, изводећи скраћивање фронта за могућност ефикасније одбране и извођења противнапада у повољном часу.

PREGLED ŠTAMPE

Sadašnjost Evrope — budućnost Evrope

Jedan njemački list objavio je jedan članak pod naslovom „Sadašnjost Evrope. — budućnost Evrope" u kojem čla kopisac dokazuje i analizuje uzroke ovog konflikta. Njemačka i njeni saveznici bili su primorani radi vršćajke neprava: da nisle na svoju budućnost. Im više pak kad je iznad Evrope i iznad njih samih lebdila grozna boljševička opasnost. Pre na tome ovaj je rat bio neizbježiv i uzrok može se pripisati samo britanskom egoizmu koji nije bio ni da čuje o bitnim interesima Njemačke, Italje i drugih osovinskih država.

Situacija sve teža u Franc. Sjev. Africi

Amerikanci su sada, nakon što su osvojili predjele Francuske Sjeverne Afrike, zabrinuti usled teškog stanja u tim krajevima. Anglosaska plovidba morala je se sebe prenuti nove ferete radi snabdijevanja tih teritorija. „Tajms" primjećuje da se mora onjozbiljnije pomisliti na Francuvu Sjevernu Afriku, jer ce inače biti kompromitovani svi ispresi na tom frontu.

List „Observer" objavio je jedan članak, u kojemu je raspmotio političku situaciju u Sjevernoj Africi. Uzaludno je sada sakrivati — piše list — zaloznu činjenicu da Sjedinjene Države i Engleska ne provode jednaku politiku u pogledu Francuskog problema.

Turski zadaci

Britanski ministar inostranih djela izjavio je na jednom novinarskom sastanku da če saveznici i budućnosti morati da izvrše teške zadatke. Anglosasi ce morati da prime teške udarce i da dožive i poraze prije nego što postignu neki uspjeh.

Finska nastavlja borbu

Finski štampa tvrdi da je cijela nacija riješena da nastavi borbu sve do konačno uništenja boljševizma. Ovo je potrebno da se osigura sutrašnjica i blagostanje cijelog naroda.

Turske osude

Jedan turski list izjavljuje žaljenje zbog vazdušnih pombardovanja civilnog stanovništva od strane angloamerićke avijacije i ističući da anglosaski komunike ne sadržavaju niti formalne indikacije da se radi o bombardovanjima vojnih objekata.

Uzaludna staranja

Španska štampa komentariše jedan članak, koji se pojavio u „Tajmsu", a u kojemu se zagovara rusko pravo posije tobožnje pojlede ističući nameru Londona da sazove anglo-rusko-amerikanski konferenciju za diskutovanje piranja podjele Evrope ra zone sovjetskog i engleskog uticaja. U vezi sa ruskim *pretenzijama* na Poljsku tvrdi ovaj „Tajmsov" članak da bi Engleži uz prisatanak Sjedinjenih Država lišili sa Sovjetskim Savezom svojih prava još i druge evropske teritorije. Boljševizam ne bi vodio nikakvog računa o pravima kojima se razmeću Engleži, nego bi mislio samo na uređenje evropskih predjela prema svojim željama.

Kina se tuži

Čunkiški zvanični list „Nacional Xeraldž" piše da Kina nije dob ih adekvatnu pomoć. Ovu činjenicu priznaju i neki sjeveroamerički upravljači. Jedan drugi čunkiški list negira transportne poteškoće između Indije i Kine, koja lobože onemogućuje velike liferačje, te poziva sjeveroamerićke vlasti da učini sve potrebne napore kako bi se Kini poslale one količine ratnog materijala koje ona traži.

Большевички дарови италијанским породицама

(Букурешћ) Ових дана стигло је у Букурешт на Русије неколико италијанских породица, које су се налазиле у тој вони. Вјешном су се оне састојале од жена и дјеце, док су мужеви били похапшени прије 4 године, те се о њима послије није ниједа никаквих вијеста: или су били одведени у Сибир или стрељани. Италијанске конзуларне власти доочекали су своје сународнике те су се побринуле за подмирење потреба појединих лица и за њихов смјештај.

Операције на индијско-бирманској граници

(Лисабон) У вези са операцијама на индијско-бирманској граници саznaje се врло осјетне вијести из непријатељског логора, будући да јапанци ојачају само о пресудним резултатима. На енглеских конунике саznaje се да су Британци раније отгочели офанзиву на сектору Акјаба не постигавши никаких резултате, док су сада јапанци раванли моћну офанзиву у сјеверозападној Бирми.

Шведска се брани

(Шејвјолм) У ноћи између суботе и недјељу надлетало је Шведску двадесетак бројних ких авиона. Шведска противавионска артиљерија отворила је против њих паљбу.

Биланс саломонских битака

(Бурнос: Ајрес) Сјеверноамерично министарство морнарице објавило је званичан епилог сјеверноамеричких поморских губитака код Саломонских острва. Ти губици би требали наносити 34 потопљених и 5 оштећених ратних бродова.

Финска наставља борбу

Финска штампа тврди да је *сијела нација* ријешена да наставі борбу све до коначно уништења бољшевизма. Ово је потребно да се осигура сутрашњица и благостање цијелог народа.

Турске осуде

Један турски лист изјављује жаљење због уздушних бомбардовања civilnog stanovništva od strane angloamerićke avijacije i ističući da anglosaski komunike ne sadržavaju niti formalne indikacije da se radi o bombardovanjima vojnih objekata.

Узалудна старања

Шпанска штампа коментарише један чланак, који се појавио у „Тајмсу", а у којему се заговара руско право посије тобожње пољеде истичући намјеру Лондона да сазове англо-руско-америчанску конференцију за дискутовање пиранја подјеле Европе на зоне совјетског и енглеског утјаја. У вези са руским *претензијама* на Пољску тврди овај „Тајмсов" чланак да би Енглези уз пристанак Сједињених Држава лишили са Совјетским Савезом својих права још і друге европске територије. Бољшевизам не би водио никаквог рачуна о правима којима се разређу Енглези, него би мислио само на уређење европских предјела према својим жељама.

Кина се тужи

Чанкишки званични list „Nacional Xeraldž" пише да Кина није добиа адекватну помоћ. Ову чињеницу признају і неки сјеверноамерички управљачі. Један други чанкишки list негира транспортне потешкоће између Индије і Кине, која тоboже онемогућује велике liferačje, те позива сјеверноамеричке vlasti да учini sve potrebne napore kako bi se Kini poslale one količine ratnog materijala koje ona traži.

Устаљена Сјеверноамеричка Сфд. Државина наших поморских база

(Вашингтон) Саznaje се на добро обавјештених кругова да је један од главних разлога Иденове посјете Вашингтону шкаљибно питање пацифичких ваздушних-поморских база.

Турска штампа, бавећи се Иденовим путовањем у Вашингтон, истиче несложност међу влада међу савезницима. Истиче се чињеница да свака од такозваних уједињених нација иде само за својим циљем који је сасвим различит од циља других савезника. Овај контраст се не односи само на питање вођења рата него и на послератне наиђере.

Потврђује се да Лондона да је главни разлог Иденовог путовања у Вашингтон настојане да се изгладе супротности које раздвајају уједињене нације, а марочито Сједињене Државе и Русију. Дописник „Дејли Медја" телеграфише из Њу Јорка да нагледа да је Иден добио посредничку улогу између Сједињених Држава и Русије у изравнавању приказујући плана сјевјетских аспирација. Једна енглеска ревија навина односе између Русије и англосаских нација страховитим.

Народи у Ирану постојано расту

(Техеран 16-3) Одложен је одлазак британских контингената су били концентрисани. Ово одлагање је дошло услед несигурности унутрашњег положаја. Неколико енглеских официра ваало је вадатак да изврши инспекцију иранских одреда, али су их демонстрације тих трупа присилиле да се одреку своје *мисије. Саznaje се да је* тоно а англоиранских преговора предвиђено разоружање иранских трупа у најинжинијим зонама. Ове трупе имаће би да буду сајњене од стране британских снага.

Директор: ЧАНО ВЛАЈИЋ